

EEN APPARAATJE OM SNELLER TE GENEZEN

Gevangenis­museum Merksplas

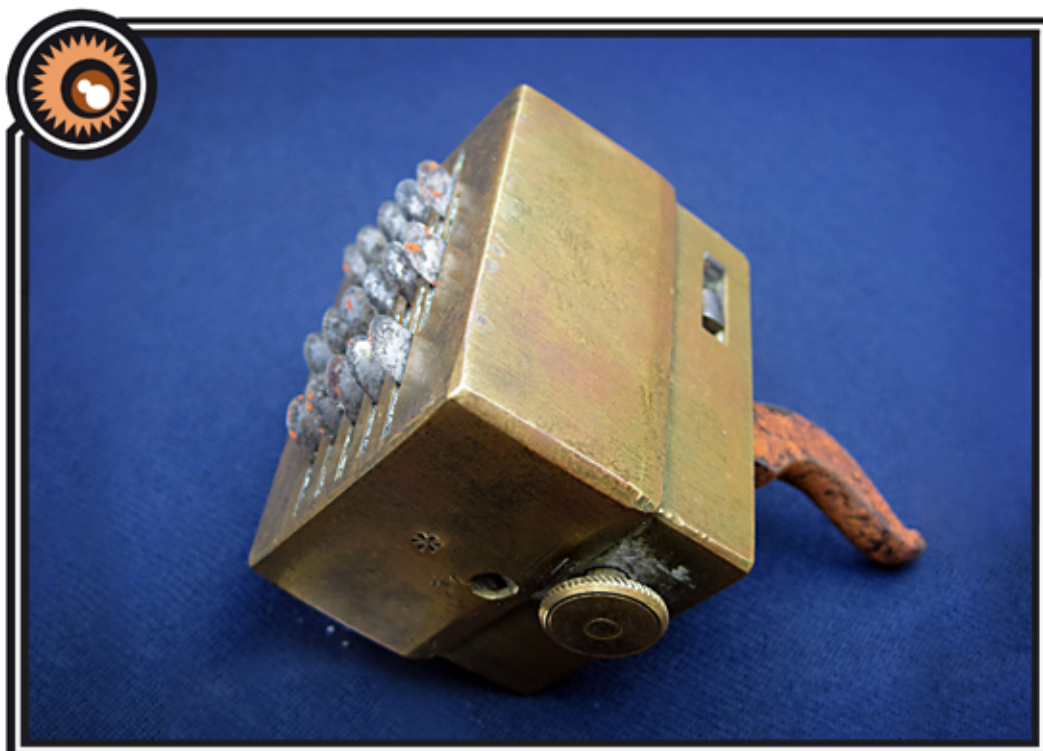
In het Gevangenis­museum in Merksplas staat een vitrinekast met daarin medisch materiaal dat destijds werd gebruikt in de gevangenis (en wellicht ook daar buiten). Je ziet er ondermeer een apparaat om de bloeddruk te meten, een toestel om zepillen te maken, gereedschap voor de tandarts, spuugbakjes, enz.

Eén merkwaardig object is een kubusvormig apparaatje in koper van ca. 3 x 3 x 3 cm. Aan de onderzijde zijn fijne sleufjes aangebracht en aan de bovenzijde bevindt zich een kleine regelknop. Wanneer je deze knop naar beneden drukt, komen er uit die fijne sleufjes vlijmscherpe mesjes te voorschijn.

Naar verluidt werd dit apparaatje op twee manieren gebruikt.

Om een wonde of een plaatselijke aandoening op een menselijk lichaam sneller te laten genezen, werd de regelknop lichtjes gekanteld, zodat de scherpe mesjes amper te voorschijn kwamen. Hiermee wreef men op de huid rond de wonde, waardoor deze irriteerde en flink rood werd, alsof je er zelf had gekrabd met de nagels van je hand. Men ging ervan uit dat daardoor een extra toevoer van bloed ontstond, met veel zuurstof, zodat de wonde sneller kon genezen. Het is evenwel niet bekend of dit ook werkte.

Als de regelknop volledig werd gekanteld, kwamen de vlijmscherpe mesjes helemaal te voorschijn. Dan moest men natuurlijk ook maar éénmaal over de menselijke huid wrijven om een bloeding te veroorzaken. Op deze wijze zou men erin slagen om de slechte gedachten, intenties en acties uit het menselijk lichaam te laten wegvloeien. Voor een booswicht is dit dus een gewenste werkwijze, maar of er resultaten werden geboekt, is niet bekend.

Deze handeling is erg vergelijkbaar met de aderlatingen uit de middeleeuwen. Toen was het de chirurgijn (of de barbier) die aderlatingen verrichtte. Blijkbaar waren er in die periode veel mensen die geloofden in deze werkwijze. Ze werd dan ook gedurende vele jaren toegepast. Hier is het wederom niet bekend of een aderlating een genezend effect had. Wat we wel weten is dat heel wat 'patiënten' overleden aan de complicaties die ontstonden door het onhygiënisch gebruik van het gereedschap.

Het apparaatje uit de gevangenis werd in de tweede helft van de 19de eeuw vervaardigd in het werkhuis van Henri Glitschka in Gent. Hij was een erkend en gewaardeerd vakman. Op zijn visitekaartje presenteerde hij zich als "fabrikant van chirurgische instrumenten, messen en breukbanden".

Tekst & foto: Karel Govaerts

Turnhoutse Route voor Archief en Musea

Gegevens:

- Materiaal: koper
- Afmetingen: 3 x 3 x 3 cm

Inventaris:

Gevangenis­museum - Landloper­skapel
Kapel­straat
2330 Merksplas
www.gevangenis­museum.be

Het object van de maand is een initiatief van TRAM 41. De objectfiche van dit of van een ander object kan steeds geraadpleegd worden op onze website (www.tram41.be, doorklikken naar Object van de Maand)

Contact: TRAM 41 - Stadhuis , Grote Markt 1, B - 2300 Turnhout

Tel: + 32 14 44 33 98 • tram41@turnhout.be • www.tram41.be

v.u.: Eric Vos, Boomstraat 6, B-2300 Turnhout, +32 14 44 33 11

